

CVIRIERUL ORTODOX

PUBLICAȚIE
A BISERICII ORTODOXE
DIN REPUBLICA MOLDOVA

Apare din iunie 1995 cu binecuvântarea ÎPS Vladimir,
Mitropolit al Chișinăului și al Întregii Moldove
Nr. 04 (177), 19 aprilie 2006

ÎNVIEREA DOMNULUI ȘI IMPORTANȚA EI UNIVERSALĂ

Învierea Domnului este evenimentul fără pereche în istoria lumii. Importanța ei întrece în mod absolut tot ce se întâmplă și se poate întâmpla în univers. Numai creațiunea lumii mai are această importanță și calitate. Ca și creațiunea tot așa și învierea, nu sunt evenimente propriu-zis istorice, întrucât nu se datoresc unor cauze imanente, nu pot fi explicate și prevăzute ca provenind din concursul forțelor și împrejurărilor naturale anterioare. Cauza care produce creațiunea este metaistorică și metanaturală. De aceea, chiar dacă ar fi existat, prin absurd, oameni cari să vadă apariția lumii, ei tot n-ar fi putut privi lucrarea cauzei aducând-o la existență, o dată ce omul nu are acces dincolo de domeniul immanent fizic, istoric și spiritual. Acei predispuși martori ai apariției lumii ar fi văzut ceva enigmatic și e posibil că si-ar fi explicat această enigmă altfel decât prin creațiunea lumii de către Dumnezeu. Creațiunea prin Dumnezeu nu se poate constata pozitiv, empiric, științific, istoric. E

drept că celelalte teze pot fi ușor respinse, ca absurde, dar actul pozitiv prin care se acceptă creațiunea e credința.

Tot așa de puțin istoric este, sub acest raport, evenimentul învierii Domnului. Cel care lucrează și de astă dată în calitate de cauză este tot Dumnezeu. Învierea Domnului nu se datorează vreunei puteri din natura omenească a Domnului, sau altor puteri naturale de primprejur. Învierea Domnului nu este o verigă ce se înșiră în lanțul vieții istorice ca toate celelalte întâmplări. De aceea cauza care a produs învierea nu s-a putut vedea în lucrarea ei, fiind transcendentă mijloacelor de investigație și de constatare omenească. Dacă ar fi văzut pe Domnul după moarte cineva fără credință ar fi căutat, desigur, o explicație naturală a acestui fapt sau l-ar fi

considerat o enigmă a se va putea în viitor. Și a cărei explicație naturală aici, ca și la creațiune, nu se poate da încă, dar toate explicațiile acelea

și se pot ușor destrăma și există foarte multe considerații cari mână mintea spre acceptarea învierii prin Dumnezeu, dar pozitiv, empiric și deci absolut constrângător, lucrul nu se poate vedea. Credința își păstrează și aici rolul hotărâtor. Se vede că e destinul nostru cât suntem în forma actuală de existență să nu ne putem apropia de lucrările și de prezența lui Dumnezeu prin vedere, prin constatare indubitabilă, ci prin credință, prin ascultarea și acceptarea smerită a asigurării ce ne-o dă prin cuvântul Său.

Dar dacă creațiunea și învierea nu sunt evenimente istorice în sensul obișnuit, aceasta nu însemnează că ele n-au avut loc sau că n-au nici o relație cu istoria și cu natura creată. Ele amândouă sunt un perfectum deplin, fapte petrecute odată pentru totdeauna și nu ceva ce se petrece

continuu, o lege generală a existenței. O persoană care a trăit într-un timp și într-un loc anumit ca om deplin a fost înviată de Dumnezeu. Acesta e un fapt unic, aparținând timpului trecut și tocmai prin această unicitate, introducând în istorie ceva neobișnuit ei, ceva care face să vedem că istoria nu e totul, nu e ultima realitate, că pe lângă ea, pe deasupra ei și la sfârșitul ei, există altceva care dă astfel istoriei un sens relativ.

De la punctul acesta, al relației cu istoria, creațiunea și învierea merg pe drumuri deosebite. Din cei doi factori ai creațiunii, cauza și efectul, cel din urmă cade cu totul în istorie, în domeniul nostru. Creațiunea, fără să fie astfel o lucrare istorică, țintește în istorie și determină istoria. Tot ce se întâmplă ulterior în lume se datorează și poartă pecetea actului anistoric al creațiunii, chiar dacă nu văd oamenii, chiar dacă lumina aceasta revărsată peste univers nu e văzută de orbii oamenilor căzuți în păcat.

(Continuare în pag. 4)

Iubiți credincioși, HRISTOS A ÎNVIAT!

*Ziua Învierii, să ne luminăm, popoare!
Paștile Domnului, Paștile! Că din moarte
la viață și de pre pământ la cer, Hristos
Dumnezeu ne-a trecut pre noi, cei ce cântăm
cântare de biruință.*

An de an, în ziua învierii, ne vestim unii altora că Hristos, Cel ce a primit patimi și moarte pentru noi, nu a fost ținut de moarte, ci a înviat. Această veste de bucurie s-a transmis din generație în generație, de la Apostolii și femeile mironosițe, care s-au învrednicit să-L vadă pe Domnul înviat, până la noi, cei care credem și mărturisim minunea învierii. Astăzi sărbătorim biruința vieții asupra morții, a ridicării omului de către Dumnezeu în raiul pe care omul l-a pierdut, în această zi, Dumnezeu nu a distrus numai puterea morții, ci moartea însăși, aducându-ne posibilitatea intrării în rai, pentru că El însuși a trecut pragul închisorii morții și a eliberat omenirea căzută în păcat. Prin aceasta, Dumnezeu a distrus puterea diavolului

care ținea omenirea sub păcat și în frica morții.

Sf. Evanghelist Luca relatează una din descoperirile lui Hristos cel înviat: "Și iată, doi dintre ei mergeau în aceeași zi la un sat care era departe de Ierusalim, ca la șizeci de stadii, al cărui nume era Emaus. Și aceia vorbeau între ei despre toate întâmplările acestea. Și pe când vorbeau și se întrebau între ei, și Iisus însuși, apropiindu-Se, mergea împreună cu ei. Dar ochii lor erau ținuiți ca să nu-L cunoască" (Luca XXIV, 13-16).

Cu toate că cei doi ucenici s-au învrednicit să asculte cuvintele Mântuitorului, să-I vadă faptele ce aduceau tămăduire, să simtă puterea ce o transmitea învățătorul lor, totuși, pe drumul spre Emaus ei cred că Cel ce li s-a alăturat este un străin, chiar unul care n-a auzit despre ultimele evenimente ce au zguduit Ierusalimul.

Din cuvintele Sf. Evanghelist Luca trebuie să înțelegem că a vorbi despre Dumnezeu este întotdeauna un lucru dificil, căci nu vorbim despre ceva ce poate fi studiat și cunoscut, ci despre Cineva care se descoperă și se face însuși cunoscut.

Domnul călătorește împreună cu noi prin această viață, Domnul ne ascultă chiar atunci când vorbim despre El, fără să se descopere pe dată, căci cunoașterea Lui nu este un lucru ușor.

Pe Dumnezeu nu-L vom cuprinde niciodată în cuvintele noastre. Ucenicii Luca și Cleopa vorbesc despre Iisus Nazarineanul care era prooroc puternic în faptă și în cuvânt, dar puterea Lui se părea că s-a oprit la mormânt. Dumnezeu însuși trebuie să-și descopere puterea pentru ca omul să înțeleagă: "O, nepricepuților și zăbavnici cu inima ca să credeți toate câte au spus proorocii! Nu trebuia, oare, ca Hristos să pătimească acestea și să intre în slava Sa?"

(Continuare în pag. 2)

MAJORITATEA POPULAȚIEI DIN R. MOLDOVA ESTE DE RELIGIE ORTODOXĂ

Majoritatea populației, 93,3 la sută din locuitorii Republicii Moldova, s-au declarat de religie ortodoxă, iar 1,4 la sută - ateii, potrivit datelor recensământului efectuat în anul 2004. Biroul Național de Statistică susține că ultimul recensământ prezintă, în premieră, date despre confesiunea religioasă a populației.

Din numărul altor confesii religioase, înregistrate pe teritoriul Republicii Moldova: 1,0 la sută s-au declarat baptiști, 0,4 la sută - adventiști de ziua a șaptea, 0,3 la sută - penticostali, creștinii de rit vechi și creștinii după Evanghelie au înregistrat câte o pondere de 0,15 la sută, iar alte religii, decât cele enumerate, constituie 1,1 la sută din totalul populației.

Totodată, 75,7 mii de persoane sau 2,2 la sută din respondenți, nu și-au declarat confesiunea religioasă.

RECENSĂMÂNT POPULAȚIE	
Ortodocși	- 93,3%
Baptiști	- 1%
Adventiști	- 0,4%
Penticostali	- 0,3%
Creștini de rit vechi	- 0,15%
Alte religii	- 1,1%

Sursa: Biroul Național de Statistică

AGENDA DE LUCRU A ÎPS VLADIMIR, MITROPOLIT AL CHIȘINĂULUI ȘI ÎNTREGII MOLDOVE

16 martie

Mitropolitul Vladimir a avut o întrevedere cu dl Halim Ateș, director general al S.A. „Moldcell”.

17 martie

Mitropolitul Vladimir l-a primit în palatul mitropolitan pe dl Vasile Ursu, primar general interimar al mun. Chișinău.

În aceeași zi ÎPS Vladimir s-a întâlnit cu PS Anatolie și PS Dorimedont, cu care a discutat despre problemele administrativ-economice, fiind susținută protejarea și promovarea pieței interne bisericești și a mărfurilor autohtone.

20 martie

ÎPS Vladimir s-a întâlnit cu dl Ștefan Caliga, primarul com. Tătărușa Veche, r. Soroca, și cu prot. Veaceslav Ungureanu, protopop de Râșcani, cu care a analizat diverse probleme administrative din protopopiat.

21 martie

ÎPS Vladimir l-a primit pe dl Miroslav Matrenczyk, directorul oficiului pentru Europa de Est al Consiliului Mondial al Bisericii, cu care a discutat despre procesul implementării proiectelor sociale bisericești, despre noile realizări și perspective.

De asemenea a primit pe prot. Mihail Sărăcută de la parohia „Sf. Irh. Nicolae” din Bălți, care a prezentat activitatea desfășurată de către Organizația „Izvorul tămăduirilor”. Organizația activează pe lângă parohia susnumită și acorda asistență socială, medicală și spirituală persoanelor socialmente vulnerabile.

Apoi a discutat cu prot. Igor Cojocaru, protopop de Rezina, abordând mai multe probleme administrative din protopiat.

În după amiaza zilei ÎPS Vladimir s-a întâlnit cu dl Vladimir Voronin, președintele republicii, cu care a discutat despre modalitatea deplasării și aducerii Luminii Sfinte din Ierusalim în preajma Sf. Paști.

26 martie

Mitropolitul Vladimir a săvârșit Sfânta Liturghie la Catedrala Mitropolitană „Nașterea Domnului”.

27 martie

ÎPS Mitropolit Vladimir i-a primit pe

protopopii de Florești, Ialoveni, Criuleni și Dubăsari, cu care a discutat aspecte administrative din protopopiate.

A primit pe dna Lenuța Burghilă, maestra în arte, președintele Asociației „Euro - Moldova Art”, cu care a discutat modalitățile de colaborare în vederea promovării valorilor cultural-bisericești în diverse zone ale republicii.

28 martie

ÎPS Vladimir s-a întâlnit cu dl D. Zissis, om de afaceri din Grecia, cu care a discutat noi programe de asistență pentru dezvoltarea Bisericii Ortodoxe din Moldova.

29 martie

În incinta Palatului mitropolitan a avut loc întâlnirea reprezentanților Bisericii Ortodoxe care activează în domeniul mass-media bisericească din republică.

31 martie

ÎPS Vladimir a primit în Palatul mitropolitan pe: Prot. Ioan Valuța, protopop de Anenii Noi; Dl Halim Ateș, directorul general „Moldcell”, care a fost decorat cu ordin bisericesc; prot. Ioan Paiu din parohia Ochiul Alb, r. Drochia, care a raportat despre lucrările de la biserică în construcție cu hramul „Învierea Domnului” din Bălți și pe dl Gheorghe Papuc, Ministrul Afacerilor Interne, cu care a discutat despre începutul activității unui fond pentru restaurarea mănăstirii „Sf. M. Mc. Teodor Tiron” din Chișinău, care totodată este și catedrala MAI. Totodată s-a discutat și aspectul comercializării neautorizate a mărfurilor bisericești, mai ales în piețe, în preajma sărbătorii Sf. Paști.

Seara ÎPS Vladimir a participat la slujba unui Te-Deum la mănăstirea Ciuflea, după care a urmat binecuvântarea și prima ședință a Consiliului de conducere a Fondului de binefacere „Sf. M. Mc. Teodor Tiron”, în care

copreședinți de onoare sunt IPS Mitropolit Vladimir, dl Gheorghe Papuc, ministrul MAI și dl Vasile Ursu, primar general interimar al capitalei, iar președinte executiv prot. mitr. Teodor Roșca, administratorul mănăstirii.

2 aprilie

ÎPS Vladimir a săvârșit Sfânta Liturghie la Catedrala Mitropolitană „Nașterea Domnului”. În timpul Sfintei Liturghii diac. Vitalie Silistra a fost hirotonit în treapta de preot.

6 aprilie

ÎPS Vladimir a primit protopopi și preoți din cuprinsul Mitropoliei Moldovei.

Seara a oficiat slujba Privegherii la Catedrala Mitropolitană.

7 aprilie

ÎPS Vladimir a oficiat Sfânta Liturghie la Catedrala Mitropolitană. În cadrul serviciului divin a fost hirotonit în treapta de diacon Andrei Calfa, student la Universitatea de Teologie Ortodoxă din Chișinău, pe seama parohiei „Tutorul Sfinților” din incinta cimitirului central din capitală.

Mitropolitul a înmănat ordinul bisericesc „Cuv. Paisie Velickovski”, gr. II, dl Anatol Popușoi, directorul Agenției pentru silvicultură „Moldsilva”, cu prilejul aniversării de 60 ani, și dl Mircea Sofroni, directorul Institutului Oncologic din Chișinău.

9 aprilie

ÎPS Vladimir a liturghisit la Catedrala Mitropolitană. În cadrul Sf. Liturghii diac. Andrei Cucu, absolventul Academiei Teologice din Chișinău, a fost hirotonit în treapta de preot pe seama protopopiatului Ungheni.

Seara, a săvârșit slujba Acatistului Patimilor Mântuitorului.

11 aprilie

Mitropolitul Vladimir, alături de Prea Sfințitul Episcop Dorimedont, a participat la ședința Sinodul Bisericii Ortodoxe Ruse.

Iubiți credincioși, HRISTOS A ÎNVIAT!

(Începutul în pag. 1)

Și începând de la Moise și de la toți proorocii, le-a tâlcuit lor, din toate Scripturile cele despre El” (Luca XXIV, 25-27).

Înțelegerea cu mintea are nevoie de o înțelegere duhovnicească, suprafirească, o primire cu toată făptura a descoperirii dumnezeiești: “Și a intrat să rămână cu ei. Și, când a stat împreună cu ei la masă, luând El pâinea, a binecuvântat și, frângând, le-a dat lor. Și s-au deschis ochii lor și L-au cunoscut; și El S-a făcut nevăzut de ei. Și au zis unul către altul: “Oare nu ardea în noi inima noastră, când ne vorbea pe cale și când ne tâlcuia Scripturile?” (Luca XXIV, 29-32).

Îl cunoaștem pe Dumnezeu din Cuvântul descoperit în Sf. Scriptură, din profețiile celor ce L-au vestit pe Mesia, din lumina

de pe Muntele Taborului care se împărtășește celor ce se fac urmași ai lui Hristos, din fiecare fapt ce ne descoperă realitatea comuniunii noastre cu El. Pe drumul spre Emaus, Hristos se face cunoscut la frângerea pâinii, și de atunci fiecare Sf. Liturghie este ca o împlinire a poruncii de a face acestea întru pomenirea Lui. Asta înseamnă că a-L cunoaște pe Dumnezeu este o mare taină.

Hristos a înviat pentru a birui moartea, pentru a surpa zidul ce îl separa pe om de Dumnezeu, după cuvintele Sf. Părinți. Hristos a înviat pentru ca prin om să împace întreaga făptură cu Ziditorul a toate. Dar Hristos a înviat și pentru a ne aduce o altfel de cunoaștere a lui Dumnezeu.

După primirea Sfințelor Taine care sunt Trupul și Sângele lui Hristos, cântăm: „Am văzut

lumina cea adevărată, am primit Duhul cel ceresc, am aflat credința cea adevărată, nedespărțitei Sfintei Treimi închinându-ne...” Astfel devenim inițiați ai tainelor lui Dumnezeu, îl primim pe Dumnezeu în ființa noastră, și această primire devine cunoaștere prin participare, transformarea noastră în fii ai lui Dumnezeu. Abia după primirea acestei Taine putem spune că îl cunoaștem pe Dumnezeu, că am aflat credința cea adevărată.

Ceea ce sărbătorim astăzi, este împlinirea vechii făgăduințe a iubirii lui Dumnezeu Tatăl pentru noi prin însuși Unul Născut Fiul Său. Este împlinirea profețiilor și a învățăturilor Domnului însuși. De asemenea, învierea Sa reprezintă o garanție a celor care se vor împlini: “Și va veni cu slavă să judece viii și morții, și împărăția Sa nu va avea sfârșit”. Aceste cuvinte măresc pe Dumnezeu, pentru că mărturisesc credința noastră în minunatele lucruri pe care Dumnezeu le-a promis și împlinit și pe care le va împlini la sfârșitul veacurilor.

Să mulțumim Bunului Dumnezeu că ne-a rânduit să prăznuim și în acest an învierea mântuitoare care trebuie să devină scopul vieții noastre.

Ziua învierii este o zi de laudă și mulțumire aduse lui Dumnezeu, dar și un îndemn de a aduce la Domnul pe cei care încă nu-L cunosc și mărturisesc.

Iubiți credincioși, Învierea Domnului este momentul redeschiderii comuniunii omului cu Dumnezeu, este poarta către cunoașterea adevărată a lui Dumnezeu, este șansa nemuririi noastre, a celor ce credem și o mărturisim. Fiecare praznic al învierii ne face părtași acestor realități și ne descoperă reflectarea lor în viața noastră, înțelegerea acestor semnificații ne permite să rămânem în lumina și bucuria învierii, să ne conducem viața noastră personală și cea a parohiei, neuitând că fiecare faptă a noastră primește pecetea veșniciei, căci Hristos a înviat.

Cu bucurie nespuse primim deja tradițional Lumina sfântă în țara noastră, în orașele și satele

noastre. Cu aportul considerabil al conducerii Republicii avem posibilitatea deja al patrula an să binecuvântăm cu stropi de lumină sfințitoare aceste meleaguri îmbibate de ortodoxie. Flacăra din Ierusalim prezentă în Moldova, ne apropie duhovnicește de Țara Sfântă și ne face părtași ai învierii Mântuitorului.

Îl rog pe Dumnezeu să vă dăruiască sfinte sărbători împodobite cu lumină, sănătate, pace, bucurii și nădejdea învierii. Vă îmbrățișez pe toți întru Domnul și vă îndemn părintește să vă rugați pentru toți cei aflați în suferințe și în nevoi, ca Domnul să le aducă alinare, iar nouă - cerească binecuvântare.

HRISTOS A ÎNVIAT!
ADEVĂRAT A ÎNVIAT!
Cu arhieresti binecuvântări,
Mitropolit al Chișinăului și al întregii Moldove

+ *Vladimir*

Chișinău
Învierea Domnului
2006

PRINS ÎN FLAGRANT

Pe data de 12 aprilie curent, în biserică mănăstirii „Sf. Mare Mucenic Teodor Tiron” din municipiul Chișinău a fost împiedicată o tentativă de furt.

Cetățeanul Ilie Vutcărau, în vârstă de 29 de ani a fost prins în flagrant în timpul sustragerii din biserică a două cutii cu donații bănești în care se găseau 539 de lei. Forțele de ordine acumulează probe necesare în vederea inițierii unei cauze penale la capitolul furt. Conform legislației în vigoare persoana culpabilă de comiterea unei asemenea infracțiuni riscă o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de până la 6000 mii de lei, sau cu închisoare pe un termen de până la trei ani.

EURO TV-Chișinău

CONTINUĂ COLECTAREA AJUTOARELOR PENTRU MĂNĂSTIREA CURCHI

Donațiile pot fi făcute prin transfer la următoarele conturi:
Cont în MDL nr. 222423300388
BC “Moldindconbank” SA Filiala Orhei
Cod Bancar: 280101333
Cont valutar în USD, nr. 222453370388
BC “Moldindconbank” SA Filiala Orhei
SWIFT: MOLDMX
Banca corespondentă: CITIBANK N. A., NEW YORK
Cont corespondent: 36111474
SWIFT: CITIUS33
Cont valutar în EURO nr. 222423300388
BC “Moldindconbank” SA Filiala Orhei
SWIFT: MOLDM2X
Banca corespondentă: BANQUE Bruxelles Lambert SA
Bruxelles, Belgium
Cont corespondent: 301 0179970 19 EUR
SWIFT: BBRU BE BB 010

ÎPS VLADIMIR: „DE MASS MEDIA DEPINDE FOARTE MULT CE AUTORITATE VA AVEA BISERICA ÎN SOCIETATE”

Întrunirea a fost binecuvântată de Mitropolitul Chișinăului și al Moldovei Î.P.S. Vladimir. Vom reproduce integral cuvintele Mitropolitului Vladimir pentru că e pentru prima dată când Înalț Prea Sfinția Sa se adresează oamenilor din presă.

“E un lucru frumos, un lucru bineplăcut lui Dumnezeu când se adună frații împreună și împreună pun la cale cum să meargă mai departe: cu ce gânduri, cu ce pași. Pământul acesta pe care trăim cu toții a fost binecuvântat de Dumnezeu încă în secolul I când Sfântul Apostol Andrei cel Întâi Chemat a semănat cuvântul Evangheliei aducând vestea cea bună pe aceste meleaguri. Au fost timpuri grele și pentru toată țara noastră și pentru Biserica lui Hristos. Dar în pofida tuturor greutăților spirituale și de alt gen scânteia credinței în Dumnezeu s-a păstrat în inimile celor care au trăit înainte de noi pe acest pământ. Am ajuns prin greutăți spre bine: biserica este liberă, biserica poate să-și exprime gândurile sale și e bine când Biserica colaborează cu toți credincioșii ei, când se adună, fac planuri bine chibzuite pentru a îmbunătăți situația în societatea noastră și în Biserica lui Hristos.

Noi, cei care suntem la conducerea Bisericii Ortodoxe din Moldova am depus jurământ pentru a sluji cu devotament Mântuitorului Hristos și celor care ne înconjoară. Ne străduim să aducem cuvântul dumnezeiesc la urechea fiecărui creștin din parohie, din sat, din întreaga Biserică Ortodoxă din Moldova. Dar noi singuri nu avem acea putere pe care o aveți dvs. care zilnic stați cu penița în mână și scrieți. De dumneavoastră depinde foarte mult ce scrieți, scrieți în ajutorul Bisericii sau scrieți contra Bisericii. Și fiindcă suntem de o credință, credința ortodoxă, e bine să ne susținem și să întărim credința ortodoxă în cei care ne înconjoară pe noi. Nu întâmplător zicala zice: “Ce-i scris cu penița nu tai cu bărdița!”. De aceea și de dvs. jurnaliștii depinde foarte mult cum va fi în viitor Biserica noastră, adică ce autoritate va avea în societate. De dvs. depinde cum și cu ce pași să mergem înainte. Noi ne conducem de canoanele bisericii, de legile bisericești dar, timpurile s-au schimbat, se schimbă societatea, se schimbă cititorul și ascultătorul nostru, de aceea apelăm și la ajutorul dvs. Iată că astăzi ne-am adunat ca să ne sfătuim, să ne punem la cale și să mergem mai departe cu pași siguri pentru prosperarea lucrurilor în Biserica noastră, fiindcă noi, cei din Biserică, preoții, vedem într-un anume fel cum merg lucrurile, dumneavoastră vedeți din alt punct de vedere și e bine să mergem împreună, să facem lucruri bineplăcute lui Dumnezeu, nouă tuturor și societății. De aceea vă dorim gânduri binecuvântate de Dumnezeu pentru binele Bisericii și pentru societatea în întregime. Dumnezeu să vă binecuvânteze pe toți!”

A urmat raportul profesorului Victor Moraru, doctor habilitat în științe politice care s-a referit la experiența comunicării religioase prin mass-media în unele țări occidentale și în Rusia.

Victor Moraru: „Trebuie să instruiem jurnaliștii în domeniul comunicării religioase”

„În fond nu-mi închipui cum s-ar prezenta tabloul general al presei dacă ar lipsi din el acest segment foarte important care este presa religioasă. Cred că ar trebui să-i fac un reproș mie personal și celor de la facultatea

La 29 martie în incinta Mitropoliei Moldovei a avut loc o masă rotundă cu genericul “Biserica Ortodoxă și mass-media din Republica Moldova: parteneriat și perspective” în cadrul căreia jurnaliști, preoți și profesori au discutat despre principalele probleme cu care se confruntă presa bisericească din Republica Moldova și au înaintat mai multe propuneri menite să contribuie la dezvoltarea acestei presei. La masa rotundă au participat doctorul habilitat în științe politice Victor Moraru, doctorul în istorie Aurelian Lavric, sociologul și jurnalistul Benedict Ciubotaru, scriitorul Leo Bordeianu, prot. Oleg Brăduțeanu, șeful Departamentului Relații cu mass media al Episcopiei Edineț și Briceni, Liliana Crețu, redactor la revista „Ortodoxia pentru copii”, Nicolae Fuștei, redactorul ziarului „Curierul Ortodox”, pr. Octavian Moșin redactorul publicației „Altarul Credinței”, Alina Grigorașenco autoarea unei emisiuni ortodoxe la „Radio Antena C”, purtătorul de cuvânt al mitropolitului Vladimir, Elena Melnic, Steliana Voinițchi, redactor prezentator la postul de televiziune „SOR TV” din Soroca și reprezentanți ai altor publicații ortodoxe eparhiale sau parohiale.

de Jurnalism pentru că prea multă vreme a fost neglijat acest tip de presă”, a accentuat dl Moraru. „Noi nu avem cercetări în domeniu, în afară de lucrările Silviei Grosu care a abordat problematica presei ortodoxe, dar sub aspect istoric, referindu-se la perioada interbelică și lucrările doctorului în istorie Aurelian Lavric”. Dl Moraru și-a exprimat regretul că, până acum nu a fost inclus în programul de studiu al domeniului jurnalistic un curs care ar viza comunicarea religioasă și specificul acestei presei. „Nu avem un ansamblu de date care ne-ar prezenta starea acestei presei, dar bănuiesc că acesta ar putea fi un subiect pentru examinare, fie în cadrul mitropoliei, fie în cadrul unor organizații neguvernamentale sau structuri de cercetare. Pentru că având la dispoziție anumite date care ar generaliza o experiență care deja există ar fi mult mai simplu de a trasa anumite direcții de dezvoltare pentru viitor”, - a mai specificat dl Victor Moraru.

Doctorul în istorie, Aurelian Lavric, lector superior la Facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării, USM s-a referit în discursul său la necesitatea promovării valorilor religioase prin mass-media.

Aurelian Lavric: „Jurnaliștii ortodocși trebuie să meargă împotriva curentului”

„Probabil ca și mulți dintre dvs. eu, la sfârșitul anilor 80 ascultam postul de radio Europa Liberă, care avea emisiuni religioase”, a spus dl Lavric. „Am fost probabil molipsit, pentru că în 1996 lucrând la primul post privat de televiziune din Moldova „Catalan TV” am inițiat cu sprijinul Mitropoliei Moldovei o emisiune ortodoxă cu preoți invitați, care avea ca motto o idee cunoscută a lui Malreau care a zis încă la sfârșitul secolului XX: „Secolul XXI va fi religios sau nu va fi deloc!” De altfel, lui Malreau i-a dat dreptate și un cercetător american, Huntington, care este autorul teoriei ciocnirii civilizațiilor. Ideea teoriei sale se axează pe faptul că, în timpul războiului rece, până la desființarea Uniunii Sovietice, lumea era împărțită în două tabere: capitalistă și socialistă. Fiecare dintre aceste tabere se axa pe valori ideologice: comunism și capitalism. Astăzi lumea a devenit multipolară și, în primul rând, marele religii mondiale adună state care se bazează pe valori comune, cele mai importante fiind, după părerea mea valorile religioase. În aceste circumstanțe, importanța promovării valorilor religioase este foarte evidentă.

După cum bine știți, avem presă eminentă religioasă, în care se înscriu publicațiile editate de mitropolie sau de organizații obștești care își propun să promoveze principiile ortodoxe. Pe de altă parte, avem și presa laică: posturile de radio și TV care au emisiuni sau rubrici consacrate

problemelor religioase. În ceea ce privește publicațiile laice există o mică problemă: Republica Moldova, care începe să se înscrie în familia țărilor democratice libere a preluat inevitabil unele din principiile după care acționează jurnalismul în Occident. Presa în lumea liberă pornește de la un principiu care spune „veștile bune nu sunt știri”. Mass-media este ahtiată și vânează în special senzaționalul; sunt prezentate în primul rând crime, tot felul de calamități, fenomene negative. Problema celor care lucrează în aceste instituții de presă laice este să meargă într-un fel împotriva curentului, să promoveze valori, care în acele publicații nu vor apărea niciodată pe prima pagină. Subiecte despre religie nu vor apărea niciodată pe prima pagină a unor astfel de publicații. În această situație misiunea jurnaliștilor care vor să promoveze valori morale și religioase sănătoase devine mai dificilă, dar și mai interesantă”.

Benedict Ciubotaru, jurnalist la Centrul de Monitorizare și Analiza Strategică s-a referit în comunicare sa la problemele strategice de comunicare socială între Biserică și societate”:

Benedict Ciubotaru: „Un material ortodox într-o publicație laică spune doar că, printre multe alte probleme există un oarecare Hristos...”

„Din păcate sunt mai multe probleme în care Biserica, din păcate, sau nu este prezentă, ori preoții au poziții diferite în aceeași problemă, ceea ce este inadmisibil pentru că există un singur adevăr. Atunci când se iese cu o inițiativă, bunăoară, pentru a atrage atenția la importanța respectării calendarului bisericesc, apar comentarii adverse ale unor preoți ortodocși din cadrul aceleiași mitropolii, lucru care este o slăbiciune gravă de conștiință a bisericii noastre. Noi ne confruntăm cu tehnologiile instituțiilor PR – relații cu publicul. Ce putem să opunem noi? Cum spune Sfântul Vasile cel Mare, cel care ascultă predica se uită în primul rând la predicator, dar nu la cuvinte, adică contează exemplul personal. Predica în raport cu ceea ce oferă PR este trăirea nemijlocită a predicatorului, în timp ce comunicarea PR este o comunicare a informațiilor “ce-a zis șeful” sau realizarea unei comenzi. Ce metode putem noi să opunem? Un articol ortodox într-o publicație nebisericască spune, de fapt, că, printre multe alte probleme există și un oarecare Hristos. De aceea avem nevoie de o prezență distinctă în mass media.

Am rămas impresionat atunci când am vizitat Irlanda; am fost acolo pe ceva timp cu problemele agriculturii. Spre bucuria și uimirea mea am aflat că publicația națională a irlandezilor este revista catolică a fermierilor care are un tiraj de 120.000 de exemplare! Știți că în Irlanda religia de stat este catolicismul,

iar populația țării e ceva mai mică decât a Moldovei – 3 milioane 200 de mii. Revista apare săptămânal și se numește “Revista fermierilor. Publicație catolică și civică”. Imaginați-vă 120.000 la 3 milioane de locuitori. Noi suntem 3 milioane 400.000 în dreapta Nistrului, și încă 500.000 în stânga Nistrului și cel mai mare tiraj de presă în genere este de vre-o 17.000.

Irlandezii sunt și ei ca și noi un popor de agricultori și uite că țaranul irlandez are acest mesaj al unei reviste editate de către Biserica Romano-Catolică împreună cu Uniunea Fermierilor. Revista se vinde ca pâinea caldă. Pentru noi ar fi o fericire să avem o revistă cu așa un tiraj. Am vorbit și cu jurnaliști care lucrează la această revistă și ei spun că dacă nu reușești să o cumperi la timp rămâi fără ea pentru că merge bine. Deci avem nevoie de o publicație pentru tot poporul. Faptul că apar aceste publicații oficiale ale parohiilor și eparhiilor este bine, este un element indispensabil. Dar este nevoie și de o publicație de obște pentru tot poporul.

De asemenea este nevoie de o agenție de știri ortodoxă, care să activeze aici la mitropolie și să aibă un responsabil, pentru că altfel presa anticreștină publică zvonuri urâte despre Biserica noastră. O agenție ortodoxă ar fi cea care ar da girul, ar pune ștampila – iată poziția noastră, restul sunt minciuni, zvonuri.

Avem mai multe organizații obștești, după mine vre-o 20 specializate pe diferite segmente care sunt formate din ortodocși care pot să genereze știri, pot să organizeze mai multe lucruri dar să fie impulsionați de către mitropolie.

Publicațiile trebuie difuzate printr-o rețea proprie de difuzare, dar trebuie să fie și pe la chioșcuri, nu e o problemă, și prin abonament. Iarși toată admirația mea pentru comunitatea evreiască din Republica Moldova – publicațiile căreia n-o să le vedeți prin chioșcuri, ele se difuzează strict prin centrele comunităților care sunt în Chișinău, Bălți și Tiraspol. Chiar dacă evreii sunt puțini tirajele edițiilor lor sunt comparabile cu tirajele publicațiilor din întreaga jurnalistică moldovenească. Se difuzează de la om la om, din mână în mână. Noi deja avem parohii, aproape 1200 de puncte de difuzare. Există organizații obștești laice care pot să consume direct aceste publicații. Se pot organiza și anumite acțiuni pentru a susține financiar aceste publicații. A da doi lei o dată în săptămână nu este o problemă”.

Prot. Petru Kuzminăh, secretar al Eparhiei de Tiraspol și Dubăsari, colaborator la ziarul „Pravoslavnoe Pridnestrovie” a vorbit în special despre presa religioasă din eparhia Tiraspol.

„Ziarul nostru oficial „Pravoslavnoe Pridnestrovie” apare cu binecuvântarea Episcopului Iustinian din 1997 și are o periodicitate de 2 ori pe lună. Avem știri, reportaje, rubrici speciale pentru monahi și enoriași. În plus PS Iustinian susține emisiunea „Cuvântul Păstorului” la televiziunea locală din Tiraspol. De asemenea contribuim

ca, pe acest canal de televiziune să fie difuzate reportaje despre bisericile aflate în construcție, despre preoții deosebiți ai eparhiei, alte evenimente ale lumii ortodoxe. Sigur că avem și probleme și una din principalele este problema sponsorizării, care, de altfel este o problemă generală a presei. Alte dificultăți țin de faptul că nu orișice preot se poate exprima clar și expresiv, potrivit tuturor exigențelor de comunicare, nu orișicare poate ieși să vorbească la televizor. E mai simplu și mai eficient să te pregătești bine în conformitate cu scrierile Sfinților Părinți să-ți faci eventual și un text pe care să-l propui presei scrise. Vorbirea nemijlocită în fața camerei te obligă la anumite lucruri, e vorba și de inteligență, și de personalitate și de abilități speciale de comunicare”.

Un capitol aparte în cadrul discuțiilor l-a constituit difuzarea informației cu caracter ortodox în rețeaua Internet și prin intermediul CD și DVD.

De asemenea jurnaliștii au propus deschiderea unui cont aparte pentru a colecta mijloace financiare pentru susținerea presei ortodoxe. Majoritatea participanților la masa rotundă au susținut inițiativa de a centraliza informația bisericească prin înființarea unei agenții de presă ortodoxă. Ei au fost de acord și în ceea ce privește necesitatea colaborării între oamenii care scriu pe teme ortodoxe. Pentru a populariza și a promova publicațiile cu caracter ortodox s-a propus editarea unui ghid al presei ortodoxe.

ÎPS Vladimir: „Lumea cunoaște prea puțin despre activitatea Bisericii Ortodoxe”

După încheierea mesei rotunde, Înalț Prea Sfințitul Vladimir a declarat pentru site-ul www.mitropolia.md: „Această întrunire vine ca o dorință de cunoaștere reciprocă, de consolidare într-un prezentarea principalelor evenimente din cadrul Bisericii Ortodoxe din Moldova, precum și a vieții bisericești de peste hotare. Fie ca această masă rotundă de lucru să contribuie la îmbunătățirea colaborării și la stabilirea unui parteneriat între cei care activează în domeniul mass-media bisericești. Ne aflăm la o etapă incipientă și este firesc să ne confruntăm cu o sumedenie de probleme, însă gândul nostru rămâne curat, iar râvna noastră este îndreptată spre a îmbunătăți viața duhovnicească din republică. Prea puțin cunoaște lumea despre activitatea Bisericii, despre ceea ce se face zi de zi. Aceasta realitate o simțim în cadrul Direcției mitropolitane, atunci când primim rapoarte anuale, dar despre toate cele realizate aflăm cu întârziere.

Domnul Dumnezeu să ne binecuvânteze și să ne ajute în toate, iar în urma acestor discuții să ne alegem nu doar cu propuneri, dar și să ne implicăm în revigorarea acestei sfere a Bisericii Ortodoxe, care mult timp a fost ignorată”.

CALENDAR

CREȘTIN ORTODOX

Aprilie - Prier

1/14 V Cuv. Maria Egipteanca; Cuv. Macarie Mărturisitorul.

2/15 S Cuv. Tit, făcătorul de minuni; Sf. Mucenici Amfian și Edesie.

3/16 D **Duminica Floriilor**; Cuv. Nichita Mărturisitorul; Sf. Mucenic Elpidifor.

4/17 L **Săptămâna Patimilor. Lunea Mare.** (†) Cuvioșii: Iosif, scriitorul de cântări, Gheorghe de la Maleon.

5/18 M **Marțea Mare**; Sfinții Mucenici: Claudie, Diodor, Nichifor, Serapion, Teodul și Agatopod.

6/19 M **Miercurea Mare**; Sf. Mucenic Irineu, Episcop de Sirmium; Sf. Eutihie, Patriarhul Constantinopolului.

7/20 J **Joia Mare**; Cuv. Gheorghe Mărturisitorul, Episcopul Mitilenei; Sf. Mc. Caliope și Achilina.

8/21 V **Vinerea Mare**; Sfinții Apostoli: Irodion, Agav și Ruf.

9/22 S **Sâmbăta Mare**; Sf. Mucenic Eupsihie; Cuv. Vadim.

10/23 D **Învierea Domnului. Sfintele Paști**; Sfinții Mucenici: Terentie, Pompie, Maxim, Macarie; Sf. Mc. Dima.

11/24 L **Săptămâna luminată**; (†) Sf. Ierarh Calinic de la Cernica; Sf. Mc. Antipa, episcopul Pergamului Asiei; Cuv. Trifiria.

12/25 M (†) Sf. Mucenic Sava de la Buzău; Cuv. Vasile Mărturisitorul, episcopul Pariei; Sf. Antuza.

13/26 M Sfinții Sfințiți Mucenici: Artemon, Cvintilian și Dada.

14/27 J Sf. Martin Marturisitorul, Episcopul Romei; Sf. Mc. Tomaida.

15/28 V Sfinții Apostoli: Aristarh, Pud și Trofim; Sf. Mc. Crescent; (†) Sfântul Cuvios Vasile de la Poiana Mărului.

16/29 S (†) Izvorul Tamaduirii; Sfintele Mucenite fecioare: Agapia, Irina și Hionia.

17/30 D Sf. Sfințit Mucenic Simeon, Episcopul Persidei; Cuv. Acachie, Episcopul Melitinei; **Duminica II după Paști: Duminica Tomei.**

18/1 L Cuv. Ioan, ucenicul Sf. Grigorie Decapolitul; Sf. Cosma episcopul. **Paștile Blajinilor.**

19/2 M Cuv. Ioan de la Lavra Veche; Sf. Sfințit Mucenic Pafnutie.

20/3 M (†) Sf. Teotim, Episcopul Tomisului; Cuv. Teodor Trihina; Sf. Ap. Zahau.

21/4 J Sf. Sfințit Mucenic Ianuarie episcopul; Sf. Mucenite Alexandra împărăteasa și Filipia.

22/5 V Cuv. Teodor Sicheotul episcopul; Sf. Apostol Natanail.

23/6 S (†) Sf. Mare Mucenic Gheorghe, Purtătorul de biruință.

24/7 D (†) Sf. Ierarhi Ilie Iorest și Sava, Mitropoliții Transilvaniei; Sf. Ierarh Iosif Mărturisitorul din Maramures; Sf. Pasicrat și Valentin; Cuv. Elisabeta; **Duminica III după Paști: Duminica Mironosițelor.**

25/8 L Sf. Apostol și Evanghelist Marcu; Sf. Macedonie, Patriarhul Constantinopolului.

26/9 M Sf. Sfințit Mucenic Vasile, Episcopul Amasiei; Sf. Glafira și Cuv. Iusta.

27/10 M Sf. Sfințit Mucenic Simeon, ruda Domnului.

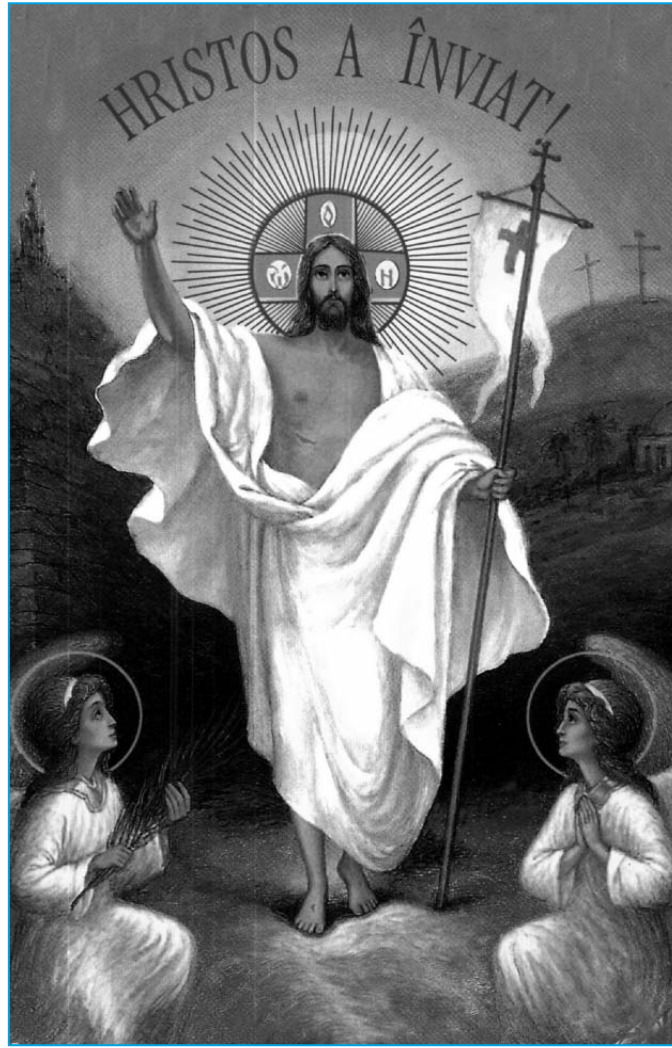
28/11 J Sfinții Apostoli Iason și Sosipatru.

29/12 V Sfinții 9 Mucenici din Cizic; Cuv. Memnon Mărturisitorul.

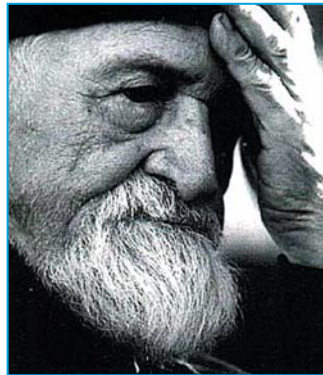
30/13 S Sf. Apostol Iacob, fratele Sf. Apostol Ioan, fiii lui Zevedeu.

(inceputul în pag. 1)

Învierea însă nu numai în factorul cauză, ci și în factorul efect este dincolo de istorie. Iisus Hristos cel înviat nu e o persoană istorică, supusă condițiilor existențiale ale acestei vieți, cauzelor fizice și spirituale ce domnesc în imanență. Învierea lui Iisus Hristos se deosebește astfel de toate minunile săvârșite de El, sau de profeți, sau de alte organe dumnezeiești. Efectul tuturor minunilor, oricât ar fi cauza de metaistorică, este istoric. Prin oricare minune se repară pe cale extranaturală o piesă stricată din natură, se repune ceva în funcția ce-o îndeplinea în angrenajul imanent al vieții: se reface un ochi, se schimbă un lucru din natură cu un alt lucru tot din natură, se readuce o persoană care a încetat de-a mai trăi în viață, în starea de a continua viața în aceleași condițiuni ca înainte de întreruperea prin moarte. Lazăr prin înviere n-a intrat într-un nou mod de existență, ci l-a reluat pe cel dinaintea de-a muri, a reluat o viață tot așa de supusă bolilor și morții, trebuințelor naturale, ca și cea dinainte. El va mai trăi

ÎNVIEREA DOMNULUI ȘI IMPORTANȚA EI UNIVERSALĂ

un timp, apoi va muri.

Iisus Hristos însă prin înviere intră într-un mod de existență, într-o dimensiune de viață cu totul deosebită de cea anterioară, de cea istorică, de cea pe care o trăim cu toții supuși stihiiilor acestei lumi. El a intrat la o viață sustrasă cu totul din angrenajul cauzalității naturale; la o viață fără boli, fără moarte, fără frica de moarte. Viața acesta nu e o fază ulterioară a celei istorice, încât să decurgă din ea în mod natural. Atunci toți am ajunge la ea fără să fi fost necesară patima pe cruce a Mântuitorului. Realitatea aceasta nouă a învierii e o operă exclusivă a lui Dumnezeu, nefiind nimic în afară de Dumnezeu care să contribuie la realizarea ei: e un fel de creațiune din nimic a lui Dumnezeu.

Deosebirea de creațiune constă doar în aceea că pe când prin creare se iscodesc ipostasuri, fețe cari n-au mai fost, prin înviere se readuc fețele, suporturile cari au încetat să mai existe, la o nouă formă de viață. Cel înviat este, ca eu, ca față, ca ipostas, exact cel dinaintea de moarte. Rostul aparițiilor după înviere, a căror natură nu se poate preciza, e tocmai să arate identitatea lui Hristos cel înviat cu cel de dinainte.

Tocmai în acest punct găsim relația învierii cu istoria:

ea atinge cu degetul ei creator și transformator ceva ce-a fost în istorie. Degetul minunat, lucrarea lui, și efectul lucrării lui sunt metaistorice. Dar ipostasul învrednicit de o viață metaistorică e tocmai cutare ipostas care a trăit într-un punct precis al istoriei. Golul rămas prin evaporarea vieții din el, "oasele moarte" primesc o nouă viață exclusiv prin puterea lui Dumnezeu.

Creațiunea e actul dumnezeiesc ce cade perpendicular pe un punct de la care începe, tocmai prin această cădere, istoria. Învierea e actul dumnezeiesc ce cade perpendicular pe ceva care a fost în istorie, dându-i prin aceasta o nouă viață, transfigurată. Și la creațiune, și la înviere istoria nu e productivă. Productiv e numai Dumnezeu. Ea e arătată în toată micimea ei. Ea are ce are ca istorie și va ajunge la o depășire a ei în eshatologie numai prin Dumnezeu. Ea este ca istorie și va fi ca eshatologie numai prin harul dumnezeiesc.

Creațiunea dă posibilitatea istoriei, învierea o arată ca insuficientă, ca stadiu ce trebuie să dispară și să fie înlocuit cu forma cea perfectă și definitivă a existenței. Învierea arată istoria ca un provizorat în tensiune spre eshatologie. În înviere se manifestă nemulțumirea lui Dumnezeu cu istoria. O nemulțumire de care suntem și noi pătrunși. Dacă învierea ar fi fost fapt istoric, încadrat perfect, în cauza și efectul ei, în istorie, atunci ea nu ne-ar arăta ceva peste istorie, ci ne-ar confirma existența istorică drept existentă ultimă. Numai prin faptul că învierea atrage, cu forță metaistorică, ceva din istorie în altă orbită de existență, arată spre un viitor altfel decât istoric. Învierea

are de lucru cu istoria, dar nu pentru a o confirma ca singura realitate, ci pentru a o judeca, a o arăta în criza de care suferă, și pentru a se milostivi de ea.

De unde vine această contrazicere dintre intenția dumnezeiască manifestată în actul creațiunii care afirmă istoria și cel al învierii care dezaproabă istoria? E de observat mai întâi că învierea nu este o dezaprobare radicală a istoriei, pentru că atunci nu s-ar mai ridica din moarte aceleași ipostasuri cari au trăit în istorie. Învierea e totuși ceva pozitiv și intenția ei se referă tocmai la cele istorice. Dar întrucât învierea trece pe cele istorice la o nouă formă de viață, se vede că forma cea veche nu e pe placul voinței dumnezeiești. Și întrucât învierea urmează după catastrofa morții, în care se arată deplin dezaprobarea dumnezeiască a istoriei, se vede că forma de viață istorică, neagreată de Dumnezeu, e atât de înrădăcinată în ființa creațiunii, încât e necesară în prealabil o distrugere totală a ei, ca s-o facă Dumnezeu din nou. Dumnezeu nu-și dezmente prin înviere dragostea de cele create, dar forma lor de viață nu mai e cea dorită de El. O deviere, o stricăciune serioasă le face de neacceptat din partea lui Dumnezeu. Intervenția lui Dumnezeu după creațiune, prin înviere, postulează păcatul intrat în lume după creațiune.

Manifestările păcatului, ale stricăciunii, ale bolii care stăpânește toată creațiunea, le simțim toți. Filosofia contemporană a unui Heidegger se oprește în fața acestui caracter bolnav al existenței ca în fața aspectului ei fundamental. Dintre toate manifestările de boală ale acestei existențe se remarcă îndeosebi în această filosofie moartea

cu neliniștea ce-o aruncă ca o umbră asupra întregii vieți, determinând în mod covârșitor actele, gândurile, atitudinea vieții noastre. Viața noastră e o "existență spre moarte". Moartea mărginește tot ce există în lume. Lumea aceasta este în mod ființial o lume a morții. Existența ei, ca și existența omului, este o existență amenințată, nu numai obiectiv, ci și subiectiv, de granița morții. Aceasta ne face să suferim. Dar și să simțim existența de aici ca ceva nedeplin, ca un biet fragment dintr-un întreg pe care nu-l vedem, dar îl dorim. Bolile fizice sunt agenții morții cari avansează continuu în ființa noastră, cari rod neîntrerupt ca niște viermi ai morții din micul tezaur de viață al nostru. Insuficiențele intelectuale și morale ne vorbesc iarăși de caracterul fragmentar al existenței noastre.

Viața acesta cariată, anemică, tulburată, răpusă în scurtă vreme de moarte, nu corespunde cu izvorul care dă viață și în care nu e nici o urmă de slăbiciune și de boală. Caracterul ei actual nu e voit de Dumnezeu. Dar nu Dumnezeu

a făcut lumea așa, ci stricarea a venit prin voia liberă a ființelor raționale. Dacă Dumnezeu ar fi făcut lumea așa, atunci prin înviere El s-ar sili să o repare, mână de regretul că a făcut-o așa. Cum însă stricarea ei s-a făcut prin voia liberă a ființelor raționale și urmarea acestei stricăciuni e moartea, învierea se înfățișează ca un act de grație a lui Dumnezeu care nu vrea să lase ca suferința să aibă ultimul cuvânt și pe oameni pierduți în moarte, ci ridică totul la o nouă viață, fără suferințe și fără moarte.

Prin înviere El scoate lumea din starea bolnavă în care s-a rostogolit, înălțând-o la o stare a cărei bogăție, plenitudine și fericire nici nu ne-o putem închipui, așa cum nu-și poate închipui omul mereu bolnav starea de perfectă sănătate. Dacă prin păcat s-a introdus în viață de la Dumnezeu boala radicală, prin înviere această boală e eliminată. E de crezut că fără căderea în păcat n-ar fi intervenit înviere, așa cum peste tot n-ar fi avut loc întruparea Fiului lui Dumnezeu.

În Iisus Hristos viața cea nouă, eshatologică, e realizată. El este începutura pentru toți cari cred în învierea Lui, pentru întregul univers, care actual boalește. Viața cea nouă nu este numai promisiune, ci este în El realizată, prezentă. Noi însă trăim mai departe în istorie, dar cu ochii credinței și ai speranței spre El, spre viața cea adevărată, deplină, ultimă și fără de moarte.

Când zicem cu credință: Hristos a înviat! afirmăm implicit: Noi toți vom învia!

Dumitru Stăniloae,
Sfintele Paști, 1937;
(Ortodoxie și românism,
Ed. Albatros, 1998)

Una dintre puținele minuni care au loc, în fiecare an, în zilele noastre este aceea a arătării Sfintei Lumini la Sfântul Mormânt în noaptea de Înviere, adică a acelei lumini neaprinse de mâna omenească. Asupra acestui lucru există numeroase mărturii, sute și sute de credincioși fiind prezenți în momentul când, în noaptea Învierii lui Hristos, luminează pe pământ pentru câteva clipe un foc nematerial, o lumină care poate fi ținută în mână fără a te arde.

Procesiunea este mareă. Patriarhul cu tot sinodul, arhimandriții, stareții mănăstirilor din Palestina, monahi și frați, toată Frăția Sfântului Mormânt, la care se adaugă și pelerinii clerici, stau înșiruiți pe două rânduri într-o ordine desăvârșită. Apoi merg de la altarul Bisericii Învierii spre Sfântul Mormânt, în sunete de clopot și toacă, împletite cu glasurile neîntrecute ale slujitorilor. Întreg văzduhul este numai sunet și cântare. Procesiunea se face fără lumânări și în toată biserica nu se află nici o candelă sau lumânare aprinsă.

Să ne închipuim această mareă priveliște. De jur împrejurul Sfântului Mormânt, lumea de pe lume, ca la un mare spectacol, înghesuie

SFÂNTA LUMINĂ DE LA IERUSALIM

peste tot și la toate nivelele unde se poate sta, până sus la uriașa cupolă de deasupra. Toți țin în mâini buchetele de lumânări, câte treizeci și trei,

atomilor, în rotirea lor neobosită. Ceea ce simbolizează aceia, aici se petrece aieva: Dumnezeu este centrul existenței, toată făptura se rotește în jurul lui

după numărul anilor pământești ai Mântuitorului, și, cu privirile ațintite spre Sfântul Mormânt, sunt într-o încordată așteptare. Procesiunea slujitorilor înconjură de trei ori Sfântul Mormânt și cele două capete ale șirului se ajung înfășurându-l ca o uriașă panglică vie.

Privindu-i, gândul se duce la hora cosmică a astrilor și a

Hristos, prin Care toate viază și se mișcă. Parcă deja a început mărețul ospăț de nuntă al Mirelui Hristos precum zice Biserica: "Mire Hristoase, Care ești mai frumos decât toți fii oamenilor, Care ne-ai chemat la ospățul cel duhovnicesc al nunții tale". Chipurile luminoase ale slujitorilor, tineri și cu trăsături îngerești, preînchipuiesc mul-

țimea tinerilor în haine albe din jurul tronului Mielului, din Apocalipsa, iar cântarea lor este bărbătească și plină de frumusețe.

Mormântul Domnului este pecetluit de cu seara: "Lumina era în întuneric, dar întunericul nu a cuprins-o". După a treia înconjurare se despecetluiește ușa. Patriarhul intra înlăuntru, adună cu mâinile vata de pe lespedeza Sfântului Mormânt (care era dinainte așezată acolo), și care se aprinde acum cu o lumină fosforescentă, care nu arde și iese cu ea afară la mulțime... Un strigat de uimire cutremură toată biserica și ropotele de aplauze ale unei nestăvilite bucurii umplu văzduhul. Minunea s-a mai petrecut o dată. Toată lumea se înghesuie să-și aprindă buchetul de lumânări de la Sfânta Lumina și în câteva clipe întreaga biserică este o mare de foc. "Acum toate s-au umplut de lumină, și cerul și pământul".

Paștile este sărbătoarea luminii, a biruinței, a bucuriei și totodată inaugurare, început al împărăției celei veșnice. Așa cum pe Tabor Domnul și-a arătat o clipă ucenicilor slava

Sa, tot așa și acum, la Sfântul Mormânt prin Sfânta Lumină, Hristos Cel înviat strălucește o răză a slavei Sale peste cei adunați la ospățul cel de taină al Învierii Sale.

Dar totul durează doar câteva clipe; e o icoana, o arvuna numai și încă nu e bucuria cea deplină. De aceea, în noaptea Învierii Biserica o va spune cu dorire: "O, Paștile cele mari și preasfințite, Hristoase...! Dăruiește-ni-le însă mai adevărat, în ziua cea neînserată a Împărăției Tale!"

Încetul cu încetul, entuziasmul se potolește, lumea e fericită că încă o dată s-a învrednicit să primească Sfânta Lumină. La altarul Bisericii Învierii începe citirea celor cincisprezece parameii și se continuă Sfânta Liturghie a Sâmbetei celei Mari, la care am avut marea fericire să slujesc și eu, nevrednicul, ca smerit pelerin la Sfintele Locuri din Țara Sfântă. Dar, în jurul Sfântului Mormânt, până târziu se vor împleti cu dangătul clopotelor ecourile bucuriei pascale ale mulțimilor de credincioși de toate confesiunile care s-au adunat la dumnezeiescul ospăț.

*Ieromonah Petroniu TANASE
Schitul Prodromu, Muntele Athos*

OBICEIURI ȘI SIMBOLURI DE PAȘTI

LUMÂNAREA DE ÎNVIERE

În noaptea de Înviere mulțime mare de popor vine la biserica. Fiecare credincios poartă în mână o lumânare, pe care o va aprinde din lumina adusă de preot de pe masa Sfântului Altar. Aceasta lumânare este simbolul Învierii, al biruinței vieții asupra morții și a luminii lui Hristos asupra întunericului păcatului. Mulți păstrează restul de lumânare rămasă nearsă după slujba și o aprind în cursul anului în cazul în care au un mare necaz în casă.

OUĂLE ROȘII

Ouăle simbolizează mormântul purtător de viață al Domnului nostru Iisus Hristos, care s-a deschis la Învierea Sa din morți. De aceea, când sparg ouăle prin ciocnire, dar și când se întâlnesc unii cu alții, creștinii își spun: "Hristos a înviat! Adevărat a înviat!". Aceste formule se folosesc numai patruzeci de zile, până la

Iisus, se veseleau. Unul dintre ei, amintindu-și că Iisus a spus că va învia, a început să râdă, spunând: "Când va învia cocoșul din ciorbă și ouăle aste se vor înroși, atunci va învia și Iisus". Nici nu apucă să termine bine vorba că, spre marea spaimă a mesenilor, ouăle se înroșiră și cocoșul zbură din ciorbă și începu să cânte.

O altă legendă povestește că vestea Învierii lui Iisus a fost primită cu neîncredere de unii. O preocupată care vindea ouă în piață a zis: atunci voi crede când ouăle se vor roși. Și așa s-a întâmplat!

PASCA

Se coace de către gospodinele creștine numai o dată pe an, de Sfintele Paști. Ea are o formă rotundă pentru că se crede că scutecele lui Hristos au fost rotunde. Având la mijloc o cruce, pasca este împodobită pe margini cu aluat împletit. În momentul în care se pune în cuptor, femeile de la țară fac semnul crucii cu lopata pe pereții cuptorului.

Despre originea pascăi există o legendă care spune că, în timp ce predica împreună cu apostolii, Iisus a găzduit la un om foarte primitiv care le-a pus în traistă, la plecare, pâine pentru drum fără știrea lor. Întrebându-l pe Hristos când va fi paștele, Mântuitorul le-a spus că atunci când vor găsi pâine în traistă. Căutând apostolii au găsit în traistă ce le pusese acel om. De atunci fac femeile pasca.

MIELUL

După tradiție, în familiile creștine se mănâncă în zilele de Paști carne de miel. Mielul îl simbolizează pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos, care S-a jertfit pentru păcatele lumii și a murit pe cruce ca un miel nevinovat.

Anatol Ciupercă

O expoziție a lucrărilor executate de copii din familii nevoiașe, dedicată apropierii sărbătorilor de Paști, a fost inaugurată zilele trecute în incinta teatrului "Licurici". Copiii de la Centrele de creație din satul Chiperceni, Orhei, Tighina și de la Centrul social al Bisericii "Sf. Dumitru" din Chișinău au prezentat picturi, broderii, lucrări sculptate în lemn și alte obiecte executate măiestrit.

TRADIȚIILE NAȚIONALE AU SUCCES ÎN EDUCAȚIA COPILOR

Lucrările copiilor din Chiperceni, centrul de creație al cărora poartă numele regretatului Ralf Schalfér, au suscitat un interes deosebit prin faptul că încearcă să reînvie unele genuri de creație populară, cum ar fi împletitul în foi de porumb. Sub îndrumarea profesoarei Eleonora Voloșciuc, copiii creează articole de artizanat, păpuși și alte obiecte ce te uimesc prin finețe și creativitate.

Copiii de la Centrul social de creație de pe lângă Biserica "Sf. Dumitru" din Chișinău sunt bucuroși să descopere frumosul din jur și din interiorul lor, prin intermediul artei. Le reușește acest lucru datorită unor îndrumători experimentați ca Anastasia Stan, care le inițiază pe fete în arta croitoriei și a broderiei, Victoria Bălățel, care îi învață cum să redea frumusețea din jur pe pânză și Antolie Țîrnov care le descoperă tainele sculpturii în lemn.

Vasile Stegărescu, Radu Ciobanu și Alexandru Tulbi susțin că pictura a devenit pentru ei o ocupație preferată și doresc să o transforme într-o specialitate pentru viitor. Până a frecventa Centrul social nu aveau o ocupație și timpul liber îl petreceau adesea fără sens. Aici au găsit un mediu prietenos, "suntem prieteni și nu ne lăsăm la nevoie" – a spus Vasile Stegărescu.

Părintele Pavel Borșevschi, parohul Bisericii "Sf. Dumitru" consideră că această activitate a parohiei are menirea de a le trezi copiilor dragostea față de Dumnezeu, față de oameni și încrederea în viitor, deoarece ei obțin niște abilități care le va ajuta să câștige o bucată de pâine.

La inaugurarea expoziției au participat - Victor Stepaniuc, președintele Comisiei Parlamentare pentru știință, cultură, învățământ și mass-media, Maria Bieșu, primadona operii naționale, solista a corului bisericesc al bisericii "Sf. Nicolae", Titus Jucov, directorul teatrului "Licurici", Lidia Paleț de la Centrul Național de creație populară, Valentina Iarovoii de la Departamentul meșteșuguri populare al Academiei de Științe, reprezentanții Asociației "Caritas-Moldova", finanțatorii acestor proiecte de creație a copiilor. Expoziția va dura până la 8 mai, iar lucrările expuse pot fi procurate de vizitatori.

Alina RUSU, reporter „Curierul Ortodox”

PAȘTILE EVREIEȘC

Termenul ebraic de Paști (Pesah) a trecut în vocabularul creștin pentru că patimile, moartea și Învierea Domnului au coincis cu Paștile evreilor din anul 33; obiectul sau motivul Paștilor creștine este însă cu totul altul decât al Paștilor evreilor, între vechea sărbătoare iudaică și cea creștină nefiind altă legătură decât una de nume și de coincidență cronologică. Cuvântul Pesah (= trecere) este moștenit de evrei de la egipteni, dar provine în limba română din forma bizantino-latină Paschae. Evreii numeau Paști (Pascha) sau sărbătoarea azimilor sărbătoarea lor anuală în amintirea trecerii prin Marea Roșie și a eliberării lor din robia Egiptului, care se prăznuia la 14 Nisan (aprilie) și coincidea cu prima lună plină de după echinocliul de primăvară.

PAȘTILE CRUCII,
PAȘTILE ÎNVIERII

După cum notează Pr. Prof. Dr. Ene Braniște în "Liturgica generală", numirea de Paști a fost aplicată de primii creștini comemorării anuale a Cinei celei de taină, care avea loc în seara zilei de 13 Nisan sau în Joia dinaintea Duminicii Învierii. Ea consta dintr-o masă rituală, care imita Cina la care au participat apostolii și Hristos, și era însoțită de serviciul Sfintei Împărtășanii. La primii creștini, recrutați dintre evrei, această celebrare a Cinei se substituia vechii mese pascale evreiești din seara zilei de 14 Nisan, masă care, la început, purta, doar ea, denumirea de Paști în sensul propriu al cuvântului.

ISTORIA DATEI PASCALE

Și precum la evrei această numire s-a aplicat mai târziu la întreaga sărbătoare a azimilor, care ținea șapte zile (14 Nisan seara - 21 Nisan seara), tot așa și la creștini ea a trecut de la comemorarea Sfintei Cine la aceea a morții și a Învierii Domnului. Mai târziu, în primele trei-patru veacuri se vor prăznuia Paștile Crucii, (comemorarea Patimilor lui Hristos) și Paștile Învierii (sărbătorirea Învierii Domnului). Pentru că agapele creștine întrerupeau postul ce se ținea înainte de sărbătorirea Învierii (astăzi Postul Mare) comemorarea Cinei de taină prin mesele rituale din seara zilei de 13 Nisan a fost treptat-treptat înlăturată. Cina domnească se prăznuiește astăzi în Joia Mare din Săptămâna Patimilor, dar diferit de modul în care o serbau primii creștini.

PRIMELE CONTROVERSE

Dacă Paștile a fost prăznuite încă de la început în toată lumea creștină, au existat în Biserica veche mari diferențe regionale în ceea ce privește data sărbătoririi. Astfel, creștinii din părțile Siriei și ale Asiei Mici, urmând o tradiție moștenită - considerau ei - de la Sfinții Apostoli Ioan și Filip, aveau în vedere ziua anuală sau lunară și serbau întâi moartea Domnului (Paștile Crucii) la 14 Nisan,

apoi Învierea (Paștile Învierii) la 16 Nisan, indiferent de ziua săptămânală în care ar fi căzut aceste date. Partizanii acestei practici iudaizante se numeau Quartodecimani (de la quartodecima = a paisprezecea zi), fiindcă serbau Paștile la 14 Nisan (aprilie), adică odată cu evreii.

Dar cei mai mulți creștini, și anume cei din părțile Apusului, din Egipt, din Grecia și din Palestina, aveau ca reper ziua săptămânală, sărbătorind Paștile în aceeași zi din săptămâna în care a murit și a înviat Domnul. Ei sărbătoreau, urmând o tradiție lăsată de Sfinții Apostoli Petru și Pavel, moartea Domnului totdeauna în Vinerea cea mai apropiată de 14 Nisan, numind-o Paștile Crucii, iar Învierea în Duminica următoare, care cădea după 14 Nisan sau după prima luna plină care urma echinocliului de primăvară, duminica pe care o numeau Paștile Învierii. Erau și creștini (prin Galia) care serbau Paștile la dată fixă: la 25 martie sau chiar la 27 martie.

O SOLUȚIE BAZATĂ PE CALCULUL
ASTRONOMIC

Aceste diferențe cu privire la data serbării Paștilor au dat naștere la serioase discuții și controverse între partizanii diferitelor practici, discuții care erau să meargă uneori până la adevărate schisme sau rupturi între unele Biserici, mai ales în cursul secolului II.

O prima uniformizare a datei serbării Paștilor a încercat să introducă în toată lumea creștină Sinodul I ecumenic (desfășurat la Niceea, în 325, din inițiativa împăratului Constantin cel Mare). Părinții acestui sinod au adoptat

pentru aceasta practica cea mai generală, bazată pe calculul datei Paștilor la Alexandria, care se reducea la următoarele norme:

1. Paștile se va serba totdeauna duminică;
2. această duminică va fi cea imediat următoare lunii pline de după echinocliul de primăvară (pentru că așa calculau și iudeii data Paștelui lor, de care era legată data Paștilor creștine);
3. când 14 Nisan (sau prima luna plină de după echinocliul de primăvară) cade duminică, Paștile va fi serbat în duminica următoare, pentru a nu se serba odată cu Paștile iudeilor, dar nici înaintea acestuia.

Sinodul de la Niceea a mai stabilit că data Paștilor din fiecare an va fi calculată din vreme de către Patriarhia din Alexandria (unde știința astronomiei era în floare), iar aceasta o va comunica, la timp, și celorlalte Biserici creștine.

DE CE VARIAZĂ ANUAL DATA
PAȘTILOR

Data Paștilor creștine depinde deci de două fenomene naturale (astronomice), dintre care unul cu data fixă, legat de

mişcarea aparentă a soarelui pe bolta cerească (echinocliul de primăvară, care cade totdeauna la 21 martie), iar altul cu dată schimbătoare, legat de mișcarea de rotație a lumii în jurul pământului (luna plină de după echinocliul de primăvară, numită și luna plină pascală). Aceasta din urmă face ca data Paștilor să varieze în fiecare an, căci luna plină pascală apare pe cer în unii ani mai aproape de echinocliu, în alții mai departe de el.

Data Paștilor poate varia într-un interval de 35 de zile, între 22 martie și 25 aprilie. Din pricina echinocliului de primăvară, care nu era fixat pretutindeni la aceeași dată, și din pricina imperfecțiunilor fatale legate de calculul astronomic al vechiului calendar iulian, nici după Sinodul din Niceea n-au încetat deosebirile între diferitele regiuni ale lumii creștine, în ceea ce privește data serbării Paștilor.

EFECTELE ÎNDREPTĂRII CALENDARULUI

Calendarul iulian adoptat de romani făcea ca între anul calendaristic și cel astronomic să existe o diferență (ce se cumula de la an la an) de 11 minute și 14 secunde.

Papa Grigorie al XIII-lea, la sugestia unor astronomi ai vremii, a îndreptat pe 24 februarie 1582 calendarul, suprimând cele 10 zile cu care rămăsese în urmă anul calendaristic (5-14 octombrie) și restabilind echinocliul de primăvară la 21 martie. Calendarul gregorian a fost acceptat apoi, treptat, de toate țările occidentale, Biserica Ortodoxa Română adoptându-l în 1924 (statul roman îl adoptase din 1919).

Creștinătatea ortodoxă s-a împărțit, începând cu anul 1924, în două, în ceea ce privește data sărbătoririi Paștilor: Bisericele rămase la calendarul neîndreptat (numite și stiliste sau de stil vechi) au continuat să serbeze Paștile după Pascalia veche, a calendarului iulian, pe când Bisericele care au adoptat calendarul îndreptat au sărbătorit câțiva ani (între 1924-1927) Paștile pe stilul nou (în general la aceleași date cu apusenii).

Ca să se înlăture însă dezacordul acesta supărător dintre diferitele Biserici Ortodoxe și pentru a se stabili unanimitatea în toată Ortodoxia - cel puțin în ceea ce privește data celei mai mari sărbători creștine - Bisericele care au adoptat calendarul îndreptat au stabilit (începând cu anul 1927), prin consens general, ca Paștile să fie prăznuite în toată creștinătatea ortodoxă după Pascalia stilului vechi, adică odată cu Bisericele rămase la calendarul neîndreptat. Această hotărâre a fost întărită și de Consfătuirea interortodoxă de la Moscova din iulie 1948.

Dar, deși toți credincioșii ortodocși sărbătorească Învierea în aceeași duminică, ea e marcată diferit în cele două calendare întrebunțate azi în creștinătatea ortodoxă, din pricina celor 13 zile cu care calendarul neîndreptat a rămas în urmă față de cel îndreptat. Dacă, de exemplu, Paștile cade la 22 martie pe stil vechi, acea zi corespunde în calendarul îndreptat cu 4 aprilie (22 martie +13 zile). De aceea, în actuala situație, Bisericele ortodoxe care au adoptat reforma calendaristică din 1924 serbează de fapt Paștile între 4 aprilie (data cea mai timpurie) și 8 mai (data cea mai târzie a Paștilor).

549 DE ANI DE LA
INTRONIZAREA
CA DOMN AL
MOLDOVEI A
SF. VOIEVOD
ȘTEFAN CEL MARE

Aniversam astăzi 549 de ani de la intronizarea ca domn al Moldovei a Binecredinciosului Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt, pe 14 aprilie 1457, pe câmpia Direptății. Despre personalitatea Sf. Ștefan cel Sfânt ne-a oferit mai multe detalii părintele arhim. Timotei Aioanei, exarh cultural al mănăstirilor din Arhiepiscopia Iașilor: „Întreaga lui viață și mai ales nețărnuita iubire față de pământul strămoșesc moldav constituie una din cele mai frumoase pagini din istoria lumii întregi. Din acel aprilie 1457, când la locul numit Direptate, Moldova i-a ieșit înainte cu mitropolit, cu episcopi, cu egumeni, boieri și țărani, până când și-a pus mâinile pe piept la 2 iulie 1504, Ștefan cel Mare a ars ca o flacăra apărând creștinătatea, Moldova și Biserica lui Hristos din aceste locuri.

479 DE ANI DE LA SFINȚIREA MĂNĂȘTIRII PROBOTA

Mănăstirea Probota („Pobrata” însemnând „frăție”) a fost sfințită la data de 16 aprilie 1527. Este prima ctitorie a domnitorului Petru Rareș. Locașul de cult este monumental, armonios, cu turla deasupra naosului, pridvor închis de înalte ferestre gotice cu chenare din piatră cioplită, abside poligonale marcate de arcade oarbe și ocnite, soclu prelungit cu banca de jur-

împrejur. Ziduri de apărare înalte de 6 metri, turnuri pătrate și casa domnească întregesc ansamblul monahal cu elemente ale arhitecturii civile moldovenești, printre puținele piese din secolul al XVI-lea care mai există. Pictura interioară originală, din 1532, s-a păstrat în mică măsură, suficient pentru a stârni totuși admirație. Judecata de Apoi (din pridvor) este introdusă aici pentru prima dată în Moldova de către varul voievodului Petru Rareș, egumenul mănăstirii, viitor mitropolit, cărturarul Grigorie Roșca. Mănăstirea Probota este una dintre primele biserici moldovenești, zugrăvite la exterior (1532). Faptul că fresca nu s-a păstrat în cele mai bune condiții, ca la celelalte monumente moldovenești, deși condițiile climatice sunt asemănătoare, se datorează probabil unei insuficiente cunoașteri a tehnicii de fixare a culorilor. Mai sunt urme din Imnul Acatist (Asediul Constantinopolului), din Arborele lui Iesei și figura vagă a lui Grigorie Roșca. În gropnița bisericii se află mai multe pietre tombale, printre care ale voievodului Rareș, doamnei sale Elena, a lui Ștefăniță. Din marmură albă, ele poartă o bogată decorație în proces de transformare: pietrării trec de la elementele geometrice la cele accentuate florale, inovație care le fac reprezentative pentru sculptura secolului al XVI-lea.

184 DE ANI
DE LA NAȘTEREA
ÎPS CALINIC MICLESCU

ÎPS Calinic Miclescu (din botez Constantin), mitropolit primat, s-a născut la data de 16 aprilie 1822, în Suceava, dintr-o veche familie boierească. A fost călugărit la Huși, la data de 18 iunie 1842, sub numele Calinic, de către unchiul sau, Sofronie, viitorul mitropolit al Moldovei. La data de 23 aprilie 1843 a fost hirotonit ierodiacon, ieromonah la 31 noiembrie 1848, hirotesit apoi protosinghel și arhimandrit la data de 2 februarie 1855, fiind apoi hirotonit arhieru titular cu titlul „Hariupoleos”, iar între 1851 - 1958 a fost egumen la Slatina, unde a înființat o școală în satul Malini pentru copiii țăranilor. A fost membru în Divanul Ad-hoc (1857), locțiitor de episcop la Huși (noiembrie 1858 - ianuarie 1861), din nou egumen la Slatina (1861-1863), locțiitor de mitropolit al Moldovei (din 7 mai 1863), apoi, la 31 mai 1875, este ales mitropolit primat, deținând această demnitate până la moarte. La 11 aprilie 1876, senator de drept fiind, este ales președinte al Senatului. În timpul păstoririi sale s-au deschis cursurile Facultății de Teologie Ortodoxă din București, la stăruințele lui s-a înființat Tipografia Cărților Bisericești și a fost recunoscută autocefalia Bisericii Ortodoxe Române (1885). La data de 14 august 1886 a trecut la Domnul, în București, fiind înmormântat la Neamț.

NELINIȘTIT ESTE SUFLETUL NOSTRU PÂNĂ NU SE ÎNTOARCE IARĂȘI LA TINE, DOAMNE

LECTII DE CATEHIZARE

Lecția 17

“Cred întru unul Dumnezeu, Tatăl atotțiitorul, Făcătorul cerului și al pământului, văzutele tuturor și nevăzutele”.

ANTROPOLOGIA SAU CONCEPȚIA CREȘTINĂ DESPRE OM

Dr. Nicolae FUȘTEI

Problema provenienței omului are o importanță primordială pentru conștiința noastră religioasă și din cauza că Biblia învață despre crearea excepțională a omului, și din cauza că viața religioasă este determinată nu numai de legătura noastră cu natura, ci și cu Dumnezeu. Mai ales după Întruparea Domnului aceasta legătura îl prezintă pe om ca ceva deosebit, dar în același timp strâns legat de natură. Aceasta legătura mistică a omului și cosmosului era intuită și de oamenii antici, care îl comparau pe om cu microcosmul.

Dar cu toate acestea este ceva ce-l deosebește pe om de celelalte animale. Este vorba de “psihică”. Acest fenomen nu poate apărea pe cale evoluționistă, după cum încearcă să-l prezinte darviiniștii.

Încă în sec. XVII sub influența lui Descartes a luat naștere o teorie care susține că în afară de om toate animalele nu au viață psihică.

Cel mai nou curent al acestei teorii se numește “biheaviorism”¹ de la cuvântul englez “Behaviour” - ce înseamnă comportare. Acest curent spune că comportamentul animalelor se explică prin specificul sistemului lor nervos.

Animalul are inteligență și sensibilitate, uneori chiar destul de dezvoltate, dar aceste manifestări de raționament se mărginesc la concret reducându-se la individual. Multe din acțiunile animalelor ce par a fi de natură inteligentă în realitate se reduc la instinct.

Nu există o minte a

animalului, spun biheavioriștii, ori, dacă există, nu avem soluție de acces la ea pe cale științifică și astfel ar trebui să fie ignorată².

În sec. XX grație cercetărilor învățatului fiziolog rus I. I. Pavlov s-a aflat despre reflexele animalelor, care lămuresc comportamentul lor. Încercările de a aplica și pentru om aceasta teorie sunt neserioase.

Putem presupune însă că viața “psihologică” este prezentă și la animale. A ajunge la această concluzie, lumea savantă a fost ajutată de lucrările unui mare etolog de la Universitatea Harvard, Donald Griffin. El a publicat trei cărți pe această temă – ultima, *Animal Minds*, în 1992. Învățații și etologii au rămas aproape înmărmuriți în fața noțiunii de „conștiință animală”.

Într-adevăr examinând viața animalelor superioare vedem că multe momente nu pot fi lămurite doar pe baza reflexelor, fără a presupune existența anumitei vieți psihice cât de cât primitive.

Spre deosebire de animale Somul are idei abstracte de felul: timp, spațiu, substanță, cauză, efect, infinit, frumos, bine, adevăr. Folosind aceste noțiuni abstracte și încă multe altele, omul întemeiază și dezvoltă științele. Puterea de a elabora idei abstracte și noțiuni generale și a opera cu ele este ceea ce se cheamă rațiune și ea este proprie numai ființei umane.

Cu ajutorul rațiunii și imaginației, omul poate combina cugetările sale abstracte și cunoștințele pozitive pe care le posedă despre lumea înconjurătoare în multe feluri. Animalele pot fi dresate. Astfel maimuța imită gesturile omului,

Antropologia (de la grecescul “anfropos” - om și “loghia” - cuvinte, deci cuvinte despre om) creștină este învățătura despre om întemeiată pe Revelația Dumnezeiască. Aceasta știință se preocupă de rezolvarea a trei probleme importante și anume: originea sau proveniența omului; constituția ființei omenești și menirea omului.

dar n-a ajuns să rostească un cuvânt propriu sau să exprime o elementară cugetare proprie. Și papagalul poate pronunța câteva cuvinte, sau chiar propoziții întregi, dar cât de mult nu s-ar stăruie dresorul nu-l va face pe papagal să cugete.

Mai există încă ceva ce îl deosebește pe om de animale, și anume viața spirituală. În lumea nereligioasă acest fenomen se reduce la cultură. Cât de dezvoltat n-ar fi animalul el nu creează nici o cultură.

Orașe, țări, temple, mașini arme au fost create de om, pe când viața animalelor a fost și este totdeauna la fel. Albina își construiește și azi fagurele, furnica mușuroiul cu aceiași măiestrie ca și cu mii de ani în urmă. Dar acestea nu au istorie, artă, știință, morală, religie, într-un cuvânt ceea ce numim noi civilizație și cultură.

Mai este și alt moment care îl deosebește pe om radical de celelalte creaturi, și anume graiul convențional, sau limba omenească. Toate animalele emit sunete. Există un grai natural, nearticulat, care este comun și animalelor. Lumea este plină de sunete. Dar grai sau limbă are numai omul. Limba sau graiul omenească exprimă nu numai simțirea de durere, bucurie, nedumerire și altele, care pot fi întâlnite și la animale, dar omul poate să le modifice și să exprime cugetări și sentimente diferite sau chiar opuse acelor ce le are în realitate. Să ne amintim de martirii creștini care când călăii le sfâșiau trupurile, având ca toți oamenii dureri groaznice, aceștia în loc să strige, să urle de durere, cântau cântece de mulțumire lui Dumnezeu, sau Îl slăveau. Nici un animal nu e în stare în fața primejdiei să emită sunete de bucurie.

Nimeni până în prezent n-a dat o lămurire adecvată a provenienței cuvintelor și a vorbirii la om. Când apare cuvântul? Biblia ne spune că Dumnezeu vorbea cu omul, anume atunci s-a născut vorbirea, dar s-a născut pentru că omul avea rațiune și era înzestrat cu capacitatea de a vorbi.

În privința apariției omului sunt două teorii - cea a monogenismului și cea a poligenismului.

Prima își are rădăcina în Biblie și spune că omenirea provine de la o pereche, a doua teorie spune că omenirea provine de la mai multe perechi de oameni.

Desigur dacă se acceptă

învățătura despre proveniența omului de la maimuțe, e și firesc să se admită că prefacerea maimuței în om putea avea loc în mai multe locuri de pe pământ. Deci aceasta teorie este un rezultat al concepției evoluționiste.

Atunci când încercăm să ne determinăm care din aceste două păreri este adevărată este necesar să apelăm și la unele date științifice. Dacă am presupune că omenirea provine de la mai multe perechi, am avea o mulțime de tipuri de om.

Cineva poate spune că așa și este, că existența diferitor rase adevărate această părere. În prezent se numără de la 4 la 20 de rase omenești, dar forma parului a ochilor, culorii pielii nu pot zdruncina unitatea de bază a oamenilor de diferite rase.

Prin ce se manifestă această unitate?

1. UNITATEA PSIHOLGICĂ

La diferite popoare, atât cele primitive cât și cele dezvoltate, sunt detectate aceeași dorință de a cunoaște și aceleași căi și forme de cunoaștere. Legile gândirii și greșelile, dar și devierile sunt aceleași la toți oamenii și acest lucru ne vorbește nu numai de unitatea neamului omenească, ci și despre natura comună a oamenilor. Oamenii sunt de o ființă.

Dar unitatea neamului omenească se manifestă nu numai în viața intelectuală, ci și în cea emoțională. Bucuria, scârba este exprimată la toate popoarele în același fel.

2. UNITATEA ÎN SFERA VIEȚII ESTETICE

Unitatea în viața estetică este adevărată prin prezența la toate popoarele a muzicii, picturii, poeziei și celorlalte forme de activitate creatoare.

Altă sferă de activitate umană în care se observă unitatea omenirii este cea din sfera morală

3. SFERA MORALĂ

Toate popoarele în diferite grade de dezvoltare au anumite reguli care interzic săvârșirea unui act în vederea atingerii unui scop în conformitate cu concepțiile sale despre bine și rău. Atât la om

cât și la animal, orice impresie primită din afară prin organele de simț se transmit creierului și provoacă o reacție proporțională cu acțiunea directă. Dar dacă animalul va răspunde la reacție în același fel, omul își poate modifica reacția.

4. UNITATEA OMENIRII SE VEDE ȘI ÎN SFERA RELIGIOASĂ

Numai omul se poate înălța cu mintea la Dumnezeu, poate sta în legătură cu El și să-și pună viața în serviciul ideilor ce le are despre Ființa supremă. Această prerogativă a omului este atât de mare, încât pentru mulți prezintă deosebirea capitală dintre om și animal.

Indiferent de faptul cum este explicată apariția religiei, rămâne incontestabil faptul religiozității universale a omenirii.

5. ALTĂ SFERĂ DE ACTIVITATE CARE VORBEȘTE DESPRE UNITATEA NEAMULUI OMENESC ESTE CULTURA MATERIALĂ

Unitatea omenirii în această sferă de activitate se exprimă în destinul comun și în treptele pe care le parcurge orice popor în dezvoltarea sa pe calea progresului. Sunt două trepte deosebite numite în arheologie:

a) veacul de piatră sau paleolitul (are două subdiviziuni: paleolitul timpuriu și cel târziu);

b) veacul metalelor (cupru, bronz și fier).

Toate cele spuse până acum ne dau posibilitatea să afirmăm că concepția apariției omenirii de la o singură pereche este cea adevărată.

Învățătura creștină despre proveniența omenirii fiind monogenistă are mare importanță, fiindcă afirmându-se unitatea de origine și ființă a omenirii lămurite și ne face să înțelegem universalitatea păcatului strămoșesc la fel și universalitatea mântuirii în Iisus Hristos, căci dacă lumea n-ar fi una, și la origine și după aceea, Iisus Hristos n-ar fi Mântuitorul lumii.

Note

¹ Richard Leakey. *Originea omului*, Humanitas, , 1994, p.176.

² Ibidem.

MATEMATICIANUL JOHN D. BARROW A CÂȘTIGAT PREMIUL TEMPLETON 2006

New York, 15 Martie – Cunoscutul matematician John D. Barrow a câștigat Premiul Templeton 2006. Barrow este un cunoscut cosmolog, ale cărui cercetări se referă la relația dintre viață și univers și la natura înțelegerii umane.

Prestigiosul premiu în valoare de 795.000 lire sterline (1.4 milioane \$), a fost anunțat astăzi la sediul Națiunilor Unite din New York, în cadrul unei conferințe de presă.

În vârstă de 53 ani, Barrow, Profesor de Științe Matematice la Universitatea din Cambridge, a utilizat cunoștințe de matematică, fizică și astronomie pentru a elabora o viziune largă, care să-i provoace pe oamenii de știință și pe teologi să treacă dincolo de frontierele disciplinelor lor, pentru a cuprinde dimensiunea inteligibilului și a neinteligibilului – cum au luat ființă timpul, spațiul și materia, cum evoluează universul, încotro se îndreaptă și dacă are întradevăr o direcție.

Opera sa – 17 cărți traduse în 27 de limbi și mai mult de 400 de lucrări științifice – a pus în lumină înțelegerea universului și a arătat limitările intrinseci ale interogării științifice în domenii abrupte.

Thomas Torrance, laureatul premiului Templeton din 1978, a comentat despre Barrow, “Paradigma operei sale rezidă în studierea profundă a acelor aspecte ale structurii universului și ale legilor sale care fac posibilă viața. Dezvoltarea pe scară largă a acestei idei simple a dus la o expansiune uriașă a întinderii și profunzimii dialogului dintre știință și religie.”

Premiul Templeton pentru Progres pe calea Cercetării și a Descoperirilor privind Realitățile Spirituale a fost creat în 1972 de către investitorul și filantropul Sir John Templeton. El este acordat anual unei personalități în viață care contribuie substanțial la progresul cunoașterii asupra problemelor spirituale. Este cel mai cunoscut premiu religios din lume și cel mai mare premiu anual în bani, a cărui valoare depășește întotdeauna valoarea premiului Nobel. Ducele de Edinburgh îi va înmâna premiul lui Barrow în cadrul unei ceremonii private la Palatul Buckingham pe 3 mai.

În primul său comentariu după primirea acestei distincții, Barrow a declarat “Astronomia a transformat înțelegerea asupra universului, îndepărtându-se de conceptul simplist și fără finalitate al universului, schițat de filozofii sceptici. Multe dintre cele mai profunde și mai angajante întrebări pe care ni le punem și astăzi despre natura universului își au originea în căutarea noastră pur religioasă a sensului. Conceptul unui univers legiferat, cu o ordine care poate fi înțeleasă și pe care să te poți baza, a izvorât în mare parte din credințele noastre religioase cu privire la natura lui Dumnezeu.”

Barrow a obținut doctoratul în astrofizică la Universitatea din Oxford în 1977 și a atras pentru prima oară atenția în 1986, când a publicat lucrarea “Principiul Cosmologic Antropic”.

Aceasta a fost urmată în 1988 de “Lumea dinăuntru lumii”, un studiu atotcuprinzător asupra originilor și dezvoltării “legilor Naturii”, și de prelegerile din seria Giffond susținute în 1989 la Universitatea din Glasgow, când avea doar 36 de ani, fiind cel mai tânăr lector din istoria seriei.

John David Barrow s-a născut la Londra în 1952. După ce a obținut licența în matematică (Bachelor of Science – Clasa I cu Onoruri), Barrow a obținut doctoratul la Oxford cu teza, “Modele Cosmologice Neuniforme”. În 1989 s-a mutat la Centrul Astronomic al Universității din Sussex, devenind profesor plin în 1989, unde a activat ca Director din 1995 până în 1999, când a fost numit Profesor de Științe Matematice în cadrul Departamentului de Matematici Aplicate și Fizică Teoretică de la Cambridge. În 2002, Barrow a fost numit Profesor de Astronomie la Gresham College din Londra, cea mai veche catedră științifică din lume, înființată în 1596.

AL ZECELEA FESTIVAL PASCAL LA VIENA

Ediția aniversară a festivalului „Sonorități pascale” este în plină desfășurare la Viena, sub motto-ul „Pace pe pământ”. Festivalul pascal reprezintă o adevărată tradiție care s-a impus, de-a lungul celor zece ani de existență, prin concertul din noaptea de Înviere, cu „Oratoriul de Paști” a lui Johann Sebastian Bach, susținut în fiecare

an la Domul „Sfântul Ștefan” din centrul capitalei austriece. Festivalul se va încheia în a doua zi de Paști, cu un concert extraordinar al pianistului Maurizio Pollini, acompaniat de Orchestra de Cameră din Viena și corul „Arnold Schönberg”. Din program va face parte și lucrarea „Pace pe pământ” a lui Schönberg.

EXPOZIȚIE DE CLOPOTE LA MUZEUL NAȚIONAL TEHNIC

Pentru o luna, Muzeul Național Tehnic „Prof. Ing. Dimitrie Leonida” situat în Parcul Carol din Capitala României găzduiește inedita expoziție „Clopotul - limbaj universal”, dedicată unuia dintre cele mai vechi mijloace de comunicare ale omenirii, informează Rompres. Clopote cu cele mai variate forme, dimensiuni și destinații, unele atestate în secolele V-II î.Hr., altele de ultima generație, provenind din toate colțurile lumii, obiecte din colecții particulare celebre sau aparținând patrimoniului Muzeului Municipiului București, Muzeului Țăranului Român, Muzeului Țării Făgărașului, Patriarhiei Romane ș.a., se constituie într-o

expoziție. Piesa centrală a expoziției este ansamblul de clopote ale firmei austriece Grassmayr, nume cu o tradiție de câteva sute de ani, fondată la 1599, care și-a construit renumele prin turnarea celebrelor clopote din Tirol, veritabile instrumente muzicale, care prin structura complexă și rețeta secretă de turnare poate genera până la 50 de tonalități diferite. Expoziția mai include, de asemenea, diversele tipuri de clopote folosite de cultele religioase din mai toată lumea, faze din tehnologia de producere a clopotelor, precum și imagini fotografice ale celor mai celebre clopote de pe mapamond.

PF PATRIARH PAVLE A FOST SPITALIZAT

Patriarhul Pavle, Întâistătorul Bisericii Ortodoxe Sârbe, a fost spitalizat pe data de 14 aprilie curent, au declarat autoritățile bisericești de la Belgrad, fără a face alte precizări, informează Rompres. În vârstă de 91 de ani, PF Pavle a fost internat la un prestigios spital militar din Belgrad „ca urmare a stării generale de sănătate, în legătură cu vârsta sa înaintată”, au anunțat surse din cadrul Patriarhiei. „Se așteaptă ca Preafericitul să își revină”, a afirmat un înalt demnitar sârb, sub rezerva anonimatului și fără să specifice de ce boala suferă liderul spiritual a peste 7 milioane de sârbi creștin-ortodocși. Patriarhul Pavle a mai fost spitalizat, în luna decembrie, pentru câteva săptămâni, după ce a suferit o leziune la șold, căzând în biroul său de la reședința din Belgrad a Patriarhiei Sârbe.

TENSIUNI RELIGIOASE ÎN EGIPT

Creștinii copti egipteni au protestat în orașul Alexandria pentru a cere mai multă protecție din partea autorităților în urma unor atacuri petrecute în trei biserici. Demonstrația a adunat peste 600 de oameni care au afișat mai multe mesaje prin care se cerea încetarea persecuției la adresa comunității creștine, informează Novopress România. O persoană a fost ucisă prin înjunghiere și altele rănite în atacurile anti-creștine de vineri, 14 aprilie 2006. Ministrul de interne a declarat că aceste agresii au fost comise de un om

„degenerat”, dar poliția a confirmat că de fapt au fost trei incidente simultane. Ministerul a confirmat rănirea a cinci persoane, iar pe de altă parte poliția a dat publicității cifra de 16 răniți. Organizația „Frăția Musulmană”, prin vocea unui lider al acesteia, Saber Abou el-Fotooh, s-a arătat solidară cu protestele creștinilor. Comunitatea creștinilor copti este estimată la aproximativ zece procente din totalul populației de 70 de milioane, și este alcătuită din urmașii direcți ai vechilor egipteni.

Stimați cititori ! Nu uitați să vă abonați la “Curierul Ortodox” pe anul 2006

MATERIALELE PUBLICATE REFLECTĂ DOAR OPINIA AUTORILOR ȘI GRADUL LOR DE DOCUMENTARE

Stimați cititori, dacă ați citit ziarul și nu doriți să-l păstrați, transmiteți-l la alți cititori, dar vă rugăm să nu-l folosiți pentru necesități auxiliare

curierul ortodox
Publicație
în limba română
Indice de abinare: 22034

Adresa redacției:
“Curierul Ortodox”. Bd. Traian, 3/1
MD-2060
Moldova (Rep)
Tel. 77-25-33; 77-24-44

REDAȚIA
Dr. Nicolae FUȘTEI - redactor șef,
Prot. Vasile CIOBANU - secretar responsabil,
Preot Dumitru Tolico - redactor tehnic

Tipografia “Prag”
str. Spicului 94,
Chișinău
Tirajul: 1200
Comanda: 640